

Hindsgavl-halvøen gemmer på mange spændende historier.

Historisk halvø

Hindsgavlhalvøen er et cirka 800 år gammelt kulturområde. Første gang Hindsgavl dukker op i historien er i 1231, hvor området var ejet af Valdemar Sej. Kongen opførte i 1295 Hindsgavl Borg som residens til den lokale lensmand.

Svenskekrigen

Hindsgavl Borg overlevede ikke den svenske besættelse fra 1658-60. De svenske soldater efterlod den som en ubeboelig ruin. Ruinen og den gamle hulvej herfra og ud over markerne til Middelfart kan stadig ses i landskabet.

Langs kysterne er bevaret en række skanser fra de store krige fra 1600-tallet og frem, og mange steder kan du finde spor fra Danmarkshistorien.

Hindsgavl Slot

Slottet blev i 1700-tallet flyttet til sin nuværende plads, og i 1784 blev hovedbygningen opført med en pompøs allé, som kun herskabet måtte benytte.

Vis hensyn og følg reglerne

På Hindsgavlhalvøen gælder de almindelige regler for færdsel i naturen. Vær desuden opmærksom på følgende:

- Hunde skal altid være i snor.
- Oplev kun hjortene fra stier og veje.
- Det er forbudt at fodre hjortene.
- Ridning er tilladt på de afmærkede ridestier.
- Cykling er tilladt på stier og faste veje.

Velkommen til nye oplevelser – hver dag

Hindsgavlhalvøen ligger og hygger sig mellem Lillebælt og Fæønsund. Fuld af selvtillid over sit smukke landskab, sin overrådige natur og sine kulturhistoriske værdier.

Hindsgavlhalvøen har det hele. Åbne sletter, gamle bøgeskove, våde enge og stejle skrænter. Området har en stor og varieret bestand af dyr og planter, og området gemmer på mange spændende historier.

Uanset om du er til stille gåture eller forskellige friluftssaktiviteter, finder du optimale forhold på Hindsgavlhalvøen.

Naturpark og dyrehave

Hindsgavlhalvøen er i dag forvandlet til et naturområde med 165 hektar nænsomt indhegnet dyrehave og et åbent natur- og aktivitetsområde.

Hindsgavl: En sammensætning af ordet hind, der betyder hegn, og ordet gavl, der betyder stejl skrænt. Altså hegningen ved de stejle skrænter.

Velkommen til Hindsgavl Halvøen – og god fornøjelse.

Naturcenter Hindsgavl
Galsklintvej 2
5500 Middelfart

Kontakt

Projektkoordinator Merete Nørgaard, tlf. 88884834
Skovfoged Dan Sehested Jensen, tlf. 40417499

Naturvejlederne:
Rikke Vesterlund, tlf. 23472709
Annette Weiss, tlf. 21294174

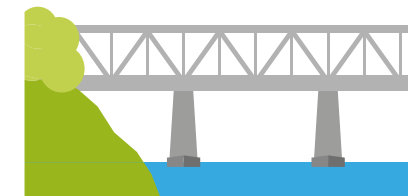

Sponsorer:

© www.tankegang.dk. Dyrifoto på forsiden: Colourbox.dk/Carsten Medom Madsen

100 ÅR

HINDSGAVL

Hindsgavl 100 år

I 1921 købte Middelfart Kommune Hindsgavlhalvøen. Overtagelsen skete i en tid med politisk frigørelse, og 100-året for købet markerer overgangen fra nogens til vores allesammens.

Med kommunens overtagelse er den traditionelle skov- og landbrugsdrift efterhånden blevet omlagt. Halvøen har udviklet sig til en bæredygtig naturpark og dyrehave med plads til alle og med respekt for naturen, samtidig med at Danmarkshistorien har efterladt sig spor helt tilbage til 1600-tallet. Via den 10 kilometer lange sti 'Halvøen rundt' går natur, kultur og rekreative oplevelser hånd i hånd.

Lillebæltsbroer, sund og bælt.
Hindsgavlhalvøen hygger sig midt i det hele.

Formålet med kommunens overtagelse var og er stadig at bevare og styrke naturen og kulturhistorien og fremme mulighederne for, at borgerne kan bruge og opleve begge dele.

I 2021 fejrer vi Middelfarts unikke halvø, og markeringen af 'Hindsgavl 100 år' danner rammen om en corona-venlig folkefest.

Kom ud og oplev halvøen fra stierne, fra vandet, fra luften. Lyt, duft og smag på Hindsgavl Halvøen og dens mange attraktioner.

100 ÅR

HINDSGAVL

Se de mange aktiviteter i 2021 i forbindelse med Hindsgavl 100 på

www.hindsgavl100.dk

Springfrø

Marsvin i Lillebælt

Natur a la carte

Hindsgavlhalvøen har et rigt og varieret dyre- og planteliv, som du møder overalt i området. Du er velkommen på Hindsgavlhalvøen, hvad end du vil opleve den til fods, på cykel, på hesteryg eller fra båd. Her er masser af plads til et aktivt udeliv på sletten, i skoven eller ved vandet.

Lange ben og livlig kvækken

I vandhullerne finder du stor vandsalamander og en lang række andre padder. Læg turen forbi dyrehavens mange vandhuler en lun forårsaften, hvor luften er tyk af frøernes livlige kvækken.

Sortspætten fodrer sine unger.

Fuglesang hele året

Overalt støder man på små og store fugle. Tidligt om foråret ankommer viben og bygger reder på sletten. Et sted i skoven sidder sortspætten og hakker hul i et af de store træer. Grønspætten kan man også være heldig at se, den er let genkendelig på sin grønne ryg og vinger og sin røde isse.

Et aktivt naturcenter

Aktivitetsområdet ved det nedbrændte Naturcenter Hindsgavl er det naturlige omdrejningspunkt for de mange oplevelser på Hindsgavlhalvøen og porten til Hindsgavl Dyrehave. Selve centeret er planlagt til genopførelse, men aktivitetsområdet har overdækket madpækkerum, bålpladser, naturlegeplads for børn i alle aldre samt områder til ophold, hvor du kan nyde den medbragte mad.

Dyrehavens tre hjortearter

Hører du et dybt, langtrukket brøl en efterårsdag i Hindsgavl Dyrehave, har du hørt en af de store kronhjorte i brunst. Det markante brøl skal markere territoriet, imponere hunnerne og skræmme rivaler bort.

Krondyr

Krondyrene er de største hjorte i Hindsgavl Dyrehave. Hjortene bærer gevire, der for hvert år bliver større og større. Sommerdragten er rødbrun og vinterpelsen gråbrun. Hjorten kan veje op til 250 kg, og hinden omkring det halve.

Dådyr

Dådyrene er den næststørste hjortearart i Dyrehaven. Hjortene er lette at kende på geviret, der består af to flade skovle. Pelsen er normalt rødbrun med hvide pletter, men kan være både lysere og mørkere. Hjortene vejer op til 100 kg, og dåen omkring det halve.

Rådyr

Råvildtet er Dyrehavens mindste hjortearart. Råbukken bærer et lille gevir, som kaldes en opsats. Farven på pelsen varierer fra grålig til rødbrun. Et voksent rådyr vejer mellem 20 og 30 kg.

Hjortene året rundt

FEBRUAR-MAJ: Hjortene taber geviret, og et nyt vokser ud.
MAJ-JUNI: Kalvene og rålammene bliver født.
AUGUST: Geviret er fuldt udvokset, og hjortene fejer basten af mod træer og buske. Basten er et loddent hudlag, der dækker det nye gevir.
SEPTEMBER-NOVEMBER: Hjortene er i brunst og parrer sig.
NOVEMBER-APRIL: Hjortene bliver i vinterperioden fodret med hør, havre, majs og roer på foderpladser flere steder i Dyrehaven.

- 1 Naturcenter Hindsgavl og naturlegeplads.** Unikt sted for leg og læring ved et af Danmarks smukkeste kyst- og naturområder. Centret er et fyrårnsprojekt indenfor miljørigtigt byggeri.
- 2 Den Gamle Lillebæltsbro med Bridgewalking.** Den første faste forbindelse mellem Fyn og Jylland. Bygget fra 1929 til 1935. Det er muligt at komme med på en tur over broen.
- 3 Stenrev med snorkelsti.** Her er der mulighed for stranddyk med meget varieret plante- og dyreliv.
- 4 Søbadet med skylle-/omklædningsfaciliteter for dykkere og shelterplads.** Base for sportsdykkere, der har mulighed for fantastiske dyk i Lillebælt med vanddybder på over 80 meter og næsten lodrette kystskrænter.
- 5 Vasnæs Batteri.** Fredet militært batteri. Opført i 1808 med skanser fra 1864. Langs kysten ligger yderligere 3 skanser.
- 6 Mindelunden.** Mindelund for engelske piloter, der blev skudt ned under 2. verdenskrig.
- 7 Galsklint.** Klinton er flere steder op til 20 meter. Fra klinton er der en skøn udsigt over Lillebælt til Jylland.
- 8 Gl. Slot og Sudden.** Borgruin fra middelalderen omgivet af et engereal med græssende kreaturer.
- 9 Gammel Allé og smedjen.** Rest af den gamle vej fra Middelfart til Gl. Slot. Vejen løber parallelt med Hindsgavl Allé. Det fortælles, at daglejerne kun måtte benytte den gamle allé, selv efter den ny var anlagt.
- 10 Hindsgavl Slot.** Opført i 1784. Er i dag hotel, kursussted og restaurant.
- 11 Hindsgavl Bro.** Var tidligt i 1700-tallet ladebro for godset. Boligerne blev senere bygget til godsets kusk, fisker, smed og ladefoged.
- 12 Teglgård.** Markerer skellet mellem by og land. Tidligere fangstplads, hvor marsvinene blev gjort i stand efter marsvinejagten.
- 13 Psykiatrisk Samling.** Har til huse i det tidligere Middelfart Sindssyge-hospital (1888-1999). Udstillingen viser hverdag og vilkår på institutionen.
- 14 Adlerhus Port.** Porthus for Hindsgavl Slot. Markerede skellet mellem slottets og Middelfart bys jorder. Opført omkring 1600 og ombygget i 1852.
- 15 Middelfart Museum.** Det lokale kulturhistoriske museum.
- 16 Middelfart Kirke.** Bygget i 1100-tallet.
- 17 Lillebæltværftet og Gl. Havn.** Det 150 år gamle værft fungerer stadig som reparationsværksted, men har også udstillinger af joller og andre emner fra kystkulturen langs Lillebælt. Gl. Havn er i dag udgangspunkt for turistsejlad.
- 18 Marsvin lyttepost.** Her er det muligt at lytte til områdets mange marsvin under Lillebælts overflade.
- 19 CLAY – Danmarks Keramikmuseum.** Oprindelig bygget som enkesæde for Hindsgavl Slot i 1857-58.
- 20 Stenrev med snorkelsti.** Her er der mulighed for stranddyk med meget varieret plante- og dyreliv.
- 21 Kongebroen.** Tidligere kongeligt færgested med landarbejderhuset Grimmermosehus fra 1700-tallet. I dag lystbådehavn, hotel og hjemsted for søsportsforeninger.
- 22 Kobakken.** Rekreativt område med hjortevildt, madpakkehus og grillplads.

Signaturforklaring

	Hindsgavlstien 10 km		Camping
	Den korte hjortetur 1 km		Restaurant
	Rød sti 6,0 km		Badning
	Blå sti 9,6 km		Fortidsminde
	Ridesti		Turistbureau
	Hjertesti		Fiskeri
	Hegn		P-plads for hestetrailer
	P-plads		Foderplads
	WC		Spiseplads
	Grillplads		
	Lystbådehavn		
	Låge med nummer		

